

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 371.015.311

*ОЛЬГА ДЕРКАЧОВА, докторка філологічних наук, професорка, кафедра педагогіки початкової освіти, ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", Україна
ORCID ID 0000-0002-6326-4471
olga.derkachova@pnu.edu.ua*

*СОЛОМІЯ УШНЕВИЧ, кандидатка філологічних наук, доцентка, кафедра фахових методик і технологій початкової освіти, ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", Україна
ORCID ID 0000-0001-9901-9286
ushnevich.s@gmail.com*

ВИКОРИСТАННЯ КАРТОК ПРОППА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ПІД ЧАС РОБОТИ З КАЗКОЮ

*OLGA DERKACHOVA, Doctor of Philological Sciences, Professor of Department of Pedagogy of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraine
SOLOMIJA USHNEVYCH, PhD of Philology, Docent of Department of Professional Methods and Techniques of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraine*

USING PROPP'S CARDS IN ANALYSIS OF FAIRY TALE IN THE PRIMARY SCHOOL

У статті розкрито питання літературної освіти молодших школярів, проаналізовано одну із ключових компетентностей відповідно до концепції НУШ, що містить наскрізні вміння, які потрібно розвивати упродовж усього життя. Набуття навички читання як щоденної практики, а також читацької грамотності визначають можливості для якісного здобуття освіти, розвитку критичного мислення, самореалізації особистості та загалом більшої задоволеності життям в умовах інформаційного перенасичення, нестабільної

політичної чи економічної ситуації в державі. Опрацьовано проблеми кола читання, його осучаснення та питання контролю техніки читання. Використовуючи картки Проппа для аналізу творів, запропоновано методику роботи з метафоричними картами. Конкретизовано варіанти, які спрямовують вчителя на реалізацію компетентнісного підходу та формування ціннісного ставлення до читання як джерела знань і засобу естетичного задоволення. У рамках оновленого кола читання запропоновано результати роботи з текстами окремих письменників.

Ключові слова: літературна освіта, компетентність, навичка читання,

читацька самостійність, літературна казка, картки Проппа.

Summary. The article deals with the issue of literary education in primary school, analyzes one of the main competence according to the concept of NUS, which contains cross-cutting skills that need to be developed throughout life. Acquisition of reading skills as a daily practice, as well as reading literacy determine opportunities for quality education, development of critical thinking, personal self-realization and overall greater life satisfaction in conditions of information overload, unstable political or economic situation in the country. Problems of reading list, its

modernization and questions of control of reading technique are discussed. Using Propp's cards for the analysis of texts, the way of work with metaphorical cards is described. The options that guide teachers to implement a competency-based approach and the formation of a value attitude to reading as a source of knowledge and as a means of aesthetic satisfaction are determined. The results of work with texts of some writers are suggested.

Key words: literary education, competence, reading skills, reading independence, literary tale, Propp's cards.

Мета: проаналізувати оновлене коло читання в початковій школі; обрати художні тексти для читання в 1, 2 класах; визначити оптимальні варіанти використання карток Проппа під час роботи з цими творами; запропонувати конкретні приклади їх застосування.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Літературна освіта молодших школярів є складовою частиною початкової ланки освіти, де літературу пізнають як форму суспільної самосвідомості та як мистецтво слова, що містить ще й систему літературознавчих понять, уявлень та критеріїв (у доступній формі). Літературна компетентність молодших школярів – результат систематизованої навчальної діяльності, вона виражається в активному оволодінні системою літературних знань і здатності її використовувати з метою пізнання навколишньої дійсності, задоволенні власних потреб (естетичних, самоосвітніх, пізнавальних, дозвільних тощо). Відповідно до концепції НУШ кожна з ключових компетентностей містить наскрізні вміння, які потрібно розвивати впродовж усього життя. "Серед них – уміння читати та розуміти прочитане, висловлювати думку усно та письмово, критично мислити та конструктивно керувати емоціями, застосовуючи емоційний інтелект" (Дмитренко, 2020).

Набуття навички читання як щоденної практики, а також читацької грамотності визначають можливості для якісного здобуття освіти, розвит-

ку критичного мислення, самореалізації особистості та більшої задоволеності життям в умовах інформаційного перенасичення, нестабільної політичної чи економічної ситуації в державі. Окрім того, читання є одним із ключових факторів розвитку людського потенціалу. Реалізація Стратегії розвитку читання на 2021–2025 роки "Читання як життєва стратегія" є необхідною складовою гуманітарної безпеки України, позаяк виконує завдання національної консолідації, модернізації, розвитку української культури та зміцнення людського потенціалу (*Стратегія розвитку читання, 2021*). Обговорення навчальної програми з літературного читання актуалізувало проблему формування читацької активності та розвитку читацького інтересу в учнів початкової школи. Найактивніше піднімалося питання кола читання, його осучаснення та контролю техніки читання.

Власне, казка – невід'ємна частина навчання та розвитку маленького читача. Перше ознайомлення з художнім словом, книгою часто починається саме з неї. Вона вміє захопити увагу, стимулює розвиток уяви, виховує найкращі моральні якості. Тому не дивно, що в читанках і хрестоматіях казкам відводиться чимало місця. Для аналізу окремих творів ми обрали Хрестоматію для читання в 1, 2 класах. Як стверджують упорядники: "Відтепер першо- і другокласники мають цікаву та яскраву хрестоматію для читання. Вірші, оповідання та казки сучасних авторів з ілюстраціями сучасних художників розважать і ненав'язливо вчитимуть наймолодших школярів уважному ставленню до навколишніх та довкілля, допоможуть долати страх, сприятимуть покращенню пам'яті та розвитку мовлення. А також діти зможуть відкрити для себе нових письменників, чії твори зможуть прочитати на дозвіллі" (*Хрестоматія, 2016*).

За логікою формування читацької компетентності важливим є не читання заради читання, а читання вдумливе, читання з розумінням і спроможністю оцінити прочитане, висловити власну думку. Таке читання можливе за умови різноманітних

та цікавих форм і методів роботи з художнім текстом. Вважаємо, що до таких належить і робота з картками Проппа.

Аналіз досліджень і публікацій.

Наочність є важливою складовою навчання, тому вона цікавила багатьох дослідників. Свого часу на неї звертали увагу А. Дістервег, Я. Коменський, Й.Г. Песталоцці, І. Підласий, К. Ушинський. Неабияку роль у розвитку теоретичних положень і умов застосування засобів наочності в навчанні відіграють роботи в галузі загальної дидактики С. Архангельського, Ю. Бабанського, Н. Волкової, Н. Єлагіної, І. Малафійка, А. Мокіної, П. Рашковського, О. Савченко, М. Фіцули, Л. Фрідмана.

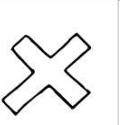

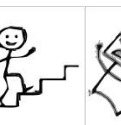

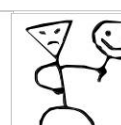

М. Фіцула розрізняє такі види наочності: натуральна, образна, символічна (динамічна і статична, плоска і об'ємна) (Фіцула, 2013). І. Малафійка зауважує, що "наочність у навчанні полягає в тому, що предмети, які вивчаються, потрібно представляти спостереженню учнів, вчити за самими предметами, а не за книгами про ці предмети. При наочному навчанні, коли воно відбувається на основі вивчення реального предмета, учень бачить предмет у прямому і переносному значеннях з різних точок зору, у динаміці, переміщує, змінює його положення у просторі, рухається сам і т. д. Тому навчання за участю реальних предметів вивчення не тільки багате з погляду отриманої інформації, а й багатше на почуття, емоції, на відчуття часу і простору" (Малафійка, 2014, с. 102). Картки Проппа можна використати, наприклад, для наочного моделювання тексту і подальшої роботи з ним.

Також картки Проппа відносять до технологій критичного мислення. Серед дослідників можемо виокремити таких: А. Кроуфорд, Д. Макінстер, С. Метью, О. Пометун, В. Саул, С. Терно, О. Тягло та інших. О. Тягло визначає критичне мислення як активність розуму, що скеровується на виявлення та виправлення власних помилок, передбачає формулювання точних тверджень та обґрунтованих міркувань (Тягло, 1999). На думку О. Пометун, критичне мислення – це здатність людини усвідомлювати

власну позицію і точку зору, уміння шукати та знаходити нові ідеї, здатність аналізувати події, а відтак оцінювати їх, не боятися приймати рішення (Пометун, 2010). Завдяки критичному мисленню людина при вирішенні задач, що виходять за межі

грав, всі виграють. Гра, яка допомагає вибудувати стосунки, допомагає краще дізнатися і зрозуміти себе і тих, хто в ній бере участь" (Бушанова, 2020). Саме такий аналіз твору дозволяє створити атмосферу безпеки і довіри; зменшити внутрішнє на-

го і розгортаються події), лиходій (бореться проти героя), відправник (персонаж, який відправляє героя у подорож), помічник (допомагає герою під час подорожі), принцеса (винагорода) та її батько (подорож головного героя закінчується отриманням

									
1. Жили - були	2. Особлива обставина	3. Заборона	4. Порушення заборони	4. Герой залишає домівку	6. Поява друга - помічника	7. Спосіб досягнення мети	8. Ворог починає діяти	9. Перемога над ворогом	10. Погоня (переслідування)
									
11. Порятунк від переслідування	12. Дарувальник випробує героя	13. Герой витримує випробування	14. Отримання чарівного засобу	15. Тимчасова відсутність дарувальника	16. Герой вступає у битву з ворогом	17. Ворог переможений	18. Герой отримує спеціальну мітку	19. Герой має виконати складне завдання	
									
20. Герой виконує завдання	21. Герой отримує нову зовнішність	22. Герой повертається додому	23. Героя не впізнають удома	24. Поява фальшивого героя	25. Викриття фальшивого героя	26. Упізнання героя	27. Щасливий кінець	28. Мораль	

її компетенції, таки може їх вирішити, оскільки використовує принцип аналогії і вже наявний життєвий досвід та базу знань (Johnson & Hamby, 2015). Структурна частина моделі критичного мислення складається з таких етапів: "1) породження проблеми (зіткнення з проблемою); 2) створення ситуації утруднення; 3) перебудова власних знань, способів дій та відшукування ідеї правильного розв'язання; 4) обґрунтування знайденого розв'язку" (Овдійчук, 2021). Картки Проппа та робота з ними цілком вписуються у цю модель.

Отже, вони належать до метафоричних асоціативних зображень (карт). Метафоричні асоціативні карти – "це набір зображень завбільшки з гральну карту або листівку, що зображають людей, їх взаємодії, життєві ситуації, пейзажі, тварин, предмети побуту, абстрактні зображення. МАК – це гра, в яку можна безпечно і з повним задоволенням грати зі своїми та чужими дітьми, батьками, партнерами, колегами, друзями, знайомими. Гра, в якій не буде тих, хто про-

пруження; показати картину стосунків людини та світу; змодельовати різночасові та різнопросторові процеси (Бушанова, 2020). Метафоричні асоціативні карти дають можливість встановити контакт дитини з педагогом, спроектувати реальність в ігровій формі, розкрити творчий потенціал дитини.

Дослідниця Г. Маринченко наголошує на тому, що картки Проппа – це дійсно дієві прийоми розвитку мовленнєвої компетентності школярів, логічного мислення та пам'яті (Маринченко, 2020), адже кожен ситуацію варто обговорити і проговорити відповідально, доступно, з добром і любов'ю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Володимир Пропп у праці "Морфологія чарівної казки" (1928), досліджуючи фольклорні чарівні казки, дійшов висновку, що вони за своєю структурою однотипні, а стійкими елементами виступають функції дійових осіб. Число дійових осіб та їхніх функцій обмежене. Серед дійових осіб – герой (довкола ньо-

винагорода або одруженням), дарувальник (той, хто дає героєві щось чарівне, що згоджається йому в подорожі), псевдогерой (змушує повірити всіх, що він справжній герой) (Пропп, 2020).

Самі ж картки Проппа з функціями персонажів мають такий вигляд (Наливайко, 2019):

Це 28 сюжетних карток зі схематичним позначенням змісту певної функції героя. Кожна з них має універсальне схематичне позначення, сенс якого добре зрозуміють молодші школярі (Маринченко, 2020). "Представлені в казках функції (заборона, поява героя, перемога, повернення додому) є узагальненими діями, поняттями це дозволяє дітям абстрагуватися від конкретного вчинку, героя, ситуації, а отже, інтенсивніше розвиватиметься у дітей логічне мислення" (Мишолов, 2016). Вони можуть служити конструктором казки як прочитаної дітьми, так і створеної ними самостійно.

Вивчаючи Хрестоматію для читання в 1, 2 класах, ми обрали для ана-

лізу літературні казки таких авторів, як Іван Андруссяк, Катерина Єгорушкіна, Зірка Мезантьок. Це зумовлено структурою підручника і змістом.

Першим прозовим твором у Хрестоматії є маленька казочка "Цятки і плямки" Катерини Єгорушкіної. Це сучасна дитяча письменниця-казкарка, поетеса, психологиня, філологиня та редакторка. Радіоведуча програми для дітей "Чарівний світ казок" на каналі "Марія". Практикує методики з казко- та книготерапії. Засновниця та волонтерка благодійної ініціативи "Посилки Доброти".

В основі твору "Цятки і плямки" – розповідь про дружбу, самотність, страх, бажання любити, бути потрібною. Головна героїня Цяточка, мандруючи казковим простором, проходить власний шлях пізнання світу. Знаходить друзів Цятку і Ляп-

(Картка 5), Цяточка відчуває себе самотньою. Під час роботи з цією картою варто поговорити з учнями про їхні відчуття в сім'ї, школі, у колі друзів. Ну і, звичайно, кульмінація – мрія Цяточки (Картка 19) про "зірки" або "велике серце, сповнене різних почуттів", або "зернятка, з яких виростуть морква, волошки, кріп". У кожній казці має бути щасливий кінець (Картка 27), у Цяточки – бажання бути "краплинкою салюту на малюнку одного хлопчика" (Картка 28). Як стверджує авторка Катерина Єгорушкіна, "життя неодмінно має бути барвистим". Від себе додамо, основна думка твору – і Цяточки, і Ляпочки прикрашають та урізноманітнюють дійсність.

Схематично:

Як бачимо, для цієї казки достатньо буде використати дев'ять карток.

ко "закручений" дитячий детектив зі справжнім злочиним (навіть не одним) і справжнім розслідуванням, яке веде неймовірно розумний і хижий учитель.

Традиційно для літературної казки Картка 1 – це простір (чарівний ліс, у якому відбуваються події). Для мешканців лісу настає особлива обставина (Картка 2) чи то пак, подія – випадає перший сніг, який змінює їхнє життя. Наступна асоціативна картка, пов'язана із заборонаю (Картка 3), – "сніг навіває думки про застуду, ангіну й гірку мікстуру", тому варто бути мудрими, щоб не хворіти. Однак для героїв казкового твору характерне порушення заборони (Картка 4) – шлях до куштів з ягодами терену, при цьому в казці з'являються нові обличчя – люди. Для лісових мешканців – це антагоністи, шкідники, яких

								
1. Жили - були	2. Особлива обставина	3. Заборона	4. Порушення заборони	4. Герой залишає домівку	19. Герой має виконати складне завдання	20. Герой виконує завдання	27. Щасливий кінець	28. Мораль

ку, щоб разом "робити життя барвистим". Вважаємо за доречно, поглибити/спростити аналіз твору, використавши не всі метафоричні асоціативні карти. Ми послуговуємося тільки тими, які допоможуть пояснити молодшим школярам основні думки та дійти правильних висновків. Спершу маленькі читачі занурюються у казковий простір (Картка 1), фактично, це зачин для знайомства з героями твору. Рухаючись за сюжетом, потрапляємо в особливу обставину (Картка 2), коли Цяточка зустрічає нових подруг. Наступна картка сигналізує так звану заборону (Картка 3), відчуття тривоги за долю Ляпки, яку може "поглинути" велика Цятка. Використовуючи такий асоціативний ряд, учні вільно рухаються змістом твору. Картка 4 розкриває проблему порушення заборони – Цяточка відчуває страх за долю подруг і спостерігає за ними. Події розгортаються таким чином, що доречно застосувати картку – випробування героя

Учням можна запропонувати за цими картками відтворити події у казці, розташувати їх у правильній послідовності або ж, вилучивши кілька карток, запропонувати відновити.

Наступною літературною казкою для аналізу є уривок з казки-повісті "Третій сніг" Івана Андруссяка. Один з найвідоміших сучасних українських дитячих письменників, автор Чакалки, Бурундука, Дибайла та багатьох інших популярних персонажів. Лауреат Премії Лесі Українки за повість-казку "Третій сніг" (2019). 2013 року повість "Вісім днів із життя Бурундука" увійшла до престижного щорічного каталогу найкращих дитячих книжок світу "White Ravens". Письменник є керівником Дитячої редакції "Нашого Формату".

Як згадується у Хрестоматії, книга "Третій сніг" – нова казка про лісову школу (навіть не одну) і її кмітливих, пустотливих і до всього цікавих учнів. А водночас ця книжка - хваць-

треба боятися, але кого можна обхитрити.

Н. Мишолов говорить про те, що доцільність використання карток Проппа полягає в тому, що дитина виступає не просто в ролі пасивного спостерігача, слухача, а є енергетичним центром творчої діяльності, творцем оригінальних літературних творів (Мишолов, 2016). Власне, казка "Третій сніг" також про те, як реагують сучасні діти на гострі, актуальні, болісні проблеми в житті нинішньої України.

Як відомо, головні герої твору завжди мають мету і шукають шляхи для її досягнення. Насправді ж маємо історію про добро і зло, співчуття і жорстокість, радість і горе, сміх і сльози – себто про все те найважливіше, що в житті завжди поруч і про що неодмінно треба говорити з дитиною. Однак на певному етапі події у казці починають розгортатися швидше, тому доречно використати картку "Ворог починає діяти" (Картка 8) –

з'являються антагоністи у сприйнятті їжачка Петра. Мама з донечкою посягають на важливе для героя місце – підходять до кущів, де він ховається під осінніми листям. Їжачок обороняється у зручний для себе спосіб, "голосно хропе" і лякає дівчинку. Зрештою, їжак Петро перемагає (Картка 17) – люди идуть "від гріха подалі".

У підсумку використовуємо картку – щасливий кінець (Картка 27), їжак Петро усміхається: "Ну, з такими страхопудами й цього року легко впорається". Остання картка – мораль (Картка 28), учитель може використати тезу: "Перемагає той, хто думає і вірить у себе".

Схематично:

Як бачимо, для роботи з цією казкою достатньо застосувати вісім карток. Варто звернути увагу учнів на

чарівний ліс, у якому відбуваються події, на роль людини в казці тощо.

Третій твір, обраний для аналізу з використанням карток Проппа, – це казочка Зірки Мезантюк "Каша". Казки письменниці почали друкувати ще в журналах "Барвінок", "Соняшник", "Малятко", у закордонному журналі "Веселка", який виходив у США і Словаччині. У 1990 році видавництво "Веселка" випустило її першу книжку казок "Тисяча парасольок".

Упорядники Хрестоматії пропонують літературну казку "Каша", сюжет якої перегукується з фольклорною казкою – протистояння добра і зла, розуму й дурості, боротьба Івася зі змієм, згадка про золото, за яке можна продати душу. Учителі можуть провести паралель з народними казками, обговорити спільне й відмінне; запропонувати учням прочитати твір; розкласти картки в такому порядку, щоб дотримуватися сюжету. Казковий простір (Картка 1) символізує появу змія, наступна картка – особлива обставина (Картка 2),

злякавшись, "діти розбіглися як миші". Також використовуємо Картку 3 (заборона) – змія хочуть надурити, щоб уникнути битви. Ще одна картка пов'язана з помічником (Картка 6) – знайомство з дівчинкою Олеся. Відповідно до сюжету діти обирають Картку 7 – спосіб досягнення мети, вона розповідає про чарівну кашу (своєрідний чарівний предмет). Діти приймають правильне рішення, змії летить додому куштувати золото, щоб набратися більше сили – ворог діє (Картка 8). Кульмінація – перемога (Картка 9), сигналізує переломний момент у казці – змії починає боятися Івася. Цікавою є картка "Завдання для героя" (Картка 13), яка розкриває прагнення Івася – "виросити, всипати змієві березової каші". Методика роботи з картками Проппа

доводить, що учні дуже люблять щасливий кінець (Картка 27), коли всі розуміють – "змії не затіватиме бійки". Остання картка найбільш відповідальна в розкритті змісту, вона про мораль (Картка 28). У цьому творі добро перемагає зло, програє дурний змії, його перехитрила мудра дівчинка Олеся.

Для роботи з цією казкою можна використати десять карток, учням можна запропонувати прокоментувати-описати кожну обрану картку, переставити картки місцями і подивитися, що трапиться з героями та подіями тощо.

Картки Проппа допомагають запам'ятовувати послідовність подій у творі, виділяти головне та другорядне, виокремлювати персонажів, будувати схему твору, висловлювати власні судження під час роботи з художнім текстом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Картки Проппа є дієвим засобом під час роботи з казкою. Вони сприяють уважному її

прочитанню, умінню структурувати прочитаний текст, виокремленню сюжетно-композиційних одиниць і персонажів. За допомогою їх усвідомлюється зміст прочитаного, його розуміння, удосконалюється вміння візуалізувати художній текст. На першому етапі варто ознайомити учнів зі значенням карток. Їм можна пропонувати як вже готову модель казки, так і дати завдання розташувати картки самостійно, дотримуючись сюжету. Радимо не пропонувати дітям усі 28 карток для роботи, оскільки це і ускладнить їхню роботу, і забере багато часу. Також можна переставити картки місцями, порушивши послідовність розповіді, і запропонувати учням врятувати казку, або ж забрати картку-функцію одного з героїв і порозмірковувати, як

зміниться казка, чи буде вона завершеним твором. Таким чином, учні отримають первісне уявлення про структуру твору та функціонування у ньому окремих

елементів. Ми запропонували варіанти роботи з картками Проппа на матеріалі літературних казок. Вони дають загальну картину сприйняття прочитаного твору, виявляють прогалини у розумінні тексту чи неухважному його читанні. Також вони допомагають формувати читацьку та комунікативну компетентності, розвивати критичне мислення. Вочевидь, картки Проппа можуть стати в нагоді і під час проведення різних уроків у початковій школі, їх доцільно застосувати як основу настільних ігор, як конструктор життєвих ситуацій тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Бушанова, Т., Волошина, С. (2020). Використання метафоричних асоціативних зображень у професійній діяльності. Взято з <https://genezum.org/library/vykorystannya-metaforichnyh-asociativnyh-zobrajen-u-profesijnyj-diyalnosti>

Дмитренко, С. (2020). Нова українська школа: свідоме читання, а не конкурс на швидкість. Взято з <https://chytomo.com/nova-ukrainska-shkola-svidome-chytannia-a-ne-konkurs-na-shvydkist/>

Малафійк, І. (2014). Дидактика новітньої школи. Київ: Видавничий Дім "Слово".

Маринченко, Г. (2020) Карти "Проппа" і "Пассаторе" у розвитку мовленнєвої компетентності на уроках суспільствознавчих дисциплін. *Sciences of Europe*, 58, 38–41.

Мишолов, Н. та ін. (2016). Використання інноваційних технологій задля розвитку мовлення дошкільників. Лінгводидактичні студії: збірник наукових праць. Умань: ФОП Жовтий, 30–39.

Наливайко, А. (2019). Українськомовна версія карт Проппа та їхнє тлумачення. Взято з <https://vseosvita.ua/library/ukrainskomovna-versia-kart-proppa-ta-ihne-tlumacenna-174572.html>

Овдійчук, В. (2021). Структурно-компонентний аналіз поняття "критичне мислення" у психолого-педагогічному дискурсі. *Освітні обрії*, 1(52). Взято з https://ippo.if.ua/images/stories/Obrii_Osvit_Zag/obrii1_21.pdf.

Пометун, О. та ін. (2010). Основи критичного мислення. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.

Пропп, В. (2020). Морфология волшебной сказки. Исторические корни волшебной сказки. Москва: Азбука-Аттикус.

Стратегія розвитку читання на 2021–2025 роки "Читання як життєва стратегія" (2021). Взято з <http://surl.li/luml>

Тягло, А., Воропай, Т. (1999). Критическое мышление: Проблема ми-

рового образования XXI века. Харьков: Изд-во Ун-та внутренних дел.

Фіцула, М. (2013). Педагогіка. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.

Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах (2017). Взято з

<https://starylev.com.ua/hrestomatiya-suchasnoyi-ukrayinskoyi-dytyachoyi-literatury-dlya-chytannya-v-12-klasah>
Johnson, R. H. and Hamby, B. (2015). A meta-level approach to the problem of defining "Critical Thinking". *Argumentation*, 29, 417–430. Doi: 10.1007/s10503-015-9356-4.

REFERENCES

Bushanova, T., Voloshyna, S. (2020). Vykorystannja metaforychnykh asociatyvnykh zobrazhenj u profesijnij dijialnosti. Vzjato z

<https://genezum.org/library/vykorystannya-metaforychnykh-asociatyvnykh-zobrajen-u-profesiyniy-diyalnosti>

Dmytrenko, S. (2020). Nova ukrainska shkola: svidome chytannja, a ne konkurs na shvydkistj. Vzjato z <https://chytomo.com/nova-ukrainska-shkola-svidome-chytannia-a-ne-konkurs-na-shvydkist/>

Malafijik, I. (2014). Dydaktyka novitnjoj shkoly. Kyiv: Vydavnychyj Dim "Slovo".

Marynchenko, Gh. (2020) Karty "Proppa" i "Passatore" u rozvytku movlennjevoji kompetentnosti na urokakh suspiljstvoznavchykh dyscyplin. *Sciences of Europe*, 58, 38–41.

Mysholov, N. ta in. (2016). Vykorystannja innovacijnykh tekhnologij zadlja rozvytku movlennja doshkiljnykiv. Lingshvydydaktychni studiji: zbirnyk naukovykh pracj.

Umanj: FOP Zhovtyj, 30–39.

Nalyvajko, A. (2019). Ukrainskjomovna versija kart Proppa ta jikhnje tлумачennja. Vzjato z <https://vseosvita.ua/library/ukrainskomovna-versia-kart-proppa-ta-ihne-tlumacenna-174572.html>

Ovdijchuk, V. (2021). Strukturno-komponentnyj analiz ponjattja "krytychne myslennja" u psykologho-pedagoghichnomu dyskursi. *Osvitni obriji*, 1(52). Vzjato z https://ippo.if.ua/images/stories/Obrii_Osvit_Zag/obrii1_21.pdf.

Pometun, O. ta in. (2010). Osnovy krytychnogho myslennja. Ternopilj: Navchaljna knygha – Boghdan.

Propp, V. (2020). Morfolohija volshebnoj skazky. Ystorycheskye korny volshebnoj skazky. Moskva: Azbuka-Attykus.

Strateghija rozvytku chytannja na 2021–2025 roky "Chytannja jak zhyttjeva strateghija" (2021). Vzjato z <http://surl.li/luml>

Tjaghlo, A., Voropaj, T. (1999). Krytycheskoe myshlенье: Problema myrovogho obrazovanyja KhKhI veka. Kharkov: Yzd-vo Un-ta vnutrennykh del.

Ficula, M. (2013). Pedagoghika. Ternopilj: Navchaljna knygha – Boghdan.

Khrestomatija suchasnoji ukrainskjoj dytjachoj literatury dlja chytannja v 1, 2 klasakh (2017). Vzjato z <https://starylev.com.ua/hrestomatiya-suchasnoyi-ukrayinskoyi-dytyachoyi-literatury-dlya-chytannya-v-12-klasah>

Johnson, R. H. and Hamby, B. (2015). A meta-level approach to the problem of defining "Critical Thinking". *Argumentation*, 29, 417–430. Doi: 10.1007/s10503-015-9356-4.

Стаття надійшла 11. 11. 2021 р.

